

Tarragona

HISTÒRIES DES DE LA FESTA | 2020
TARRAGONA

Sant Magí

el Sorn

S. Fran

campo

3 | Al sant no l'espanten
les tempestes

Sant Magí i la mar

Segons la tradició, Sant Magí hauria estat un dels tres germans originals d'una casa noble de Borgonya. El seu fervor religiós el va portar a fer vida de penitent en una cova de les muntanyes de la Brufaganya. Amb el pas del temps, la història dels seus miracles i martiri el van fer molt popular a Tarragona. No deixa de sorprendre, però, que a la Catedral, el principal temple cristià de la ciutat, no hi hagi ni altar ni imatge del sant; o que Sant Magí hagi acabat desplaçant com a patró de Tarragona a Sant Fructuós, primer màrtir tarragoní i d'origens molt més ben documentats.

La capella de Sant Magí és sens dubte un dels llocs de culte més curiosos del nostre país. De fet, en origen, ni tan sols era una església. Al portal medieval de muralla per on es deia que Magí hauria fugit de Tarragona cap a la Brufaganya, s'hi va col·locar un petit altar dedicat al sant. Temps després s'hi bastiria una capella, ben bé dins la muralla romana. De tots els elements que encara s'hi poden veure al seu interior, sorprèn el munt d'embarcacions que pengen del seu cel estrellat. Però, què representen exactament

aquests vaixells? Per què hi són aquí? Què té a veure el sant amb el món de la mar?

Exvot mariner, capella de Sant Magí.

Foto Rafael Pérez Sánchez

La Tarragona d'avui dia és ben diferent de temps passats. De fet, allò que per nosaltres és avui el barri de la Part Alta, durant segles constituïa pràcticament la ciutat sencera. De muralles endins, hortolans i pagesos vivien entre el portal del Roser i el carrer Major. La plaça d'entrada a aquest barri era la del Pallol, on es mesurava el gra. En canvi, del carrer Major i fins al portal de Sant Antoni hi vivien els pescadors i mariners de la ciutat.

És a dir, el Serrallo d'avui dia. No ens ha d'estranyar aquesta ubicació, donat que l'indret on van avarar durant segles les seves barques fou la platja de l'Arrabassada.

Diversos elements recorden el pasat mariner d'aquest sector de la Part Alta. Entre els carrers de Sant Llorenç i Nou del Patriarca, sota unes voltes gòtiques encara visibles parcialment avui dia, s'hi venia el peix. El nom que porta la plaça —Peixateries Velles— recorda l'activitat principal de l'indret des del final de l'edat mitjana. D'altra banda, en aquests carrers de Tarragona s'hi venerava la Mare de Déu de la Mercè, patrona marinera a casa nostra abans que s'introduís el culte a la Verge del Carme, patrona de l'armada espanyola. A tocar del barri, just davant el portal de Sant Antoni, l'any 1299 els monjos de la Mercè van fundar el seu convent, seu actual de la Diputació. Els mercedaris eren els encarregats d'alliberar els cristians capturats a les costes pels pirates barbarescos; pagant els rescats, és clar.

Llavors, la percepció de la mar era molt diferent de la que tenim avui dia; ben lluny de la imatge romàntica actual quan la mirem des del Balcó del Mediterrani o passejant a la platja. De la mar arribaven els perills: els corsaris, els exèrcits, les epidèmies... La vida dels pescadors era especialment dura i atzarosa. La gran majoria no sabien nedar i a la por de ser capturat pels pirates, si sumava la dels naufragis. Indefensos dins les seves petites embarcacions de vela i rem, quan la mort començava a ensumar-se, més d'un pescador s'encomanava al sant del seu barri. Espantats enmig d'una sobtada tempesta, feien promesa d'oferir un exvot a Sant Magí, si se'n sortien sans i estalvis.

Aquests exvots mariners solien ser maquetes de les seves embarcacions i es penjaven al sostre de la capella en record del benefici rebut. I així fou com, a poc a poc, el sant ermità, es va anar convertint en un dels sants del barri pescador de Tarragona. Una devoció sense altar a la Catedral, però molt popular estant a la mar.

Bibliografia

Abulafia, David. *El Gran Mar. Una historia humana del Mediterráneo*. Editorial Crítica. Barcelona, 2013.

Garrich, Montserrat. *L'obra d'Aureli Capmany. La mirada a Tarragona*. Col·lecció Els Titans. Edicions El Mèdol. Tarragona, 2005.

Güell Junkert, Manuel; Rovira i Soriano, Jordi. *Tarragona Moderna*. Diari de Tarragona. Tarragona, 1999.

Guidi Sánchez, José Javier; Villuendas Vázquez, Alberto. *Història, formació i usos de l'espai urbà medieval a Tarragona, segles XII-XIII*. Arola editors. Tarragona, 2012.

Otiña Hermoso, Pedro. *Pirates i corsaris. Els atacs contra Vila-seca i la costa del Camp de Tarragona*. Agrupació Cultural de Vila-seca. Vila-seca, 2016.

El present document es deriva del treball dut a terme per elaborar els guions del projecte "Històries des de la Festa, Sant Magí 2020". Podeu trobar els vídeos i material editat a: <https://cultura.tarragona.cat/histories-des-de-la-festa>

Documentació i textos, Julio Villar

Edició de textos, Rafael López-Monné

Grafisme, Noemí Rosell

Direcció del projecte, Rafael López-Monné

© els autors

© de l'edició, Ajuntament de Tarragona i Kamaleon

Publicació digital sota una llicència Creative Commons de Reconeixement-NoComercial 4.0 Internacional. Sou lliures de compartir-lo i adaptar-lo citant el seu origen i autoria.

Tarragona, agost 2020

Tarragona

el Sarc

 AJUNTAMENT DE
TARRAGONA

Kamaleon